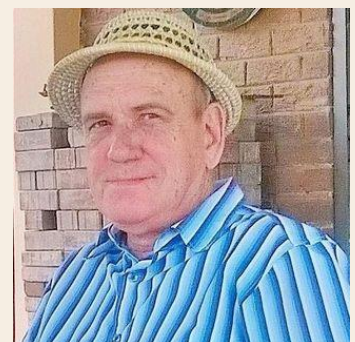
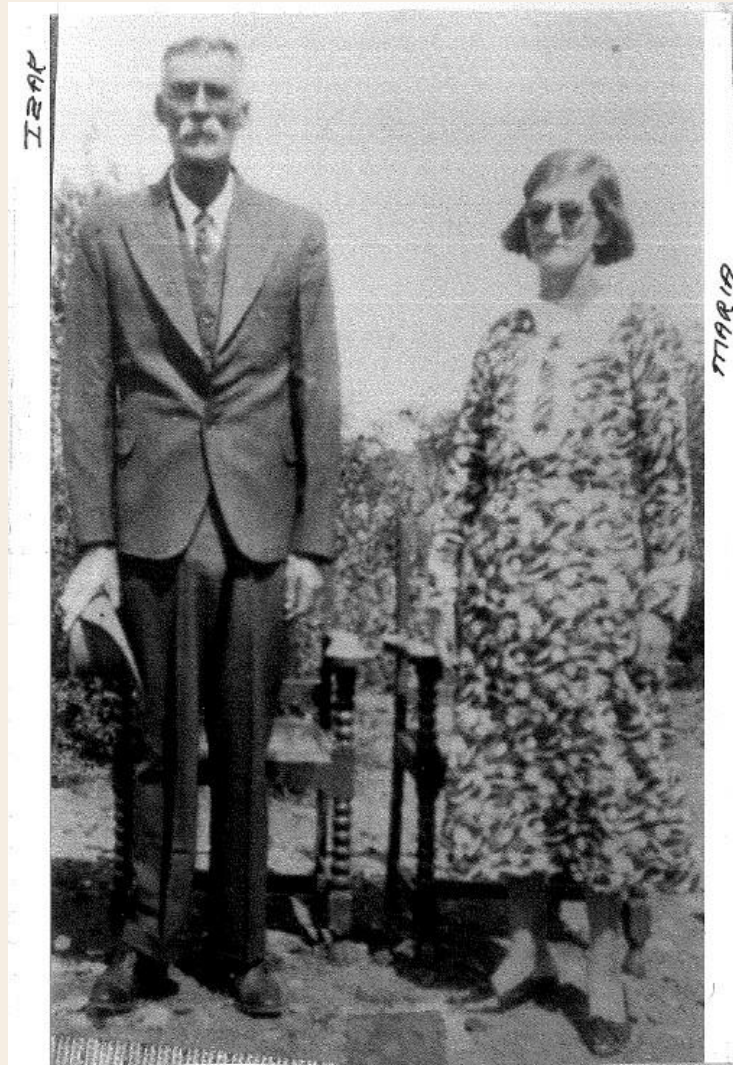

My Lewensverhaal

DEUR: TIENIE PRINSLOO
Januarie 2024

INHOUD

Hoofstuk 1 – My Grootouers

- 1 Algemeen
- 2 Nicolaas Cornelis Gerhardus Prinsloo
- 3 Mathinus Stephanus Prinsloo
- 4 Izak Frederick Prinsloo
- 5 Martha Jacoba Hug (NEE Prinsloo)
- 6 Gert Hendrik Prinsloo
- 7 Hester Catharina Helena Kleinhans (NEE Prinsloo)
- 8 Ebenauzer Prinsloo

Hoofstuk 2 – My Verhaal

- 1 Algemeen
- 2 Kinderjare – Algemeen
- 3 Kinderjare – Die Plot
- 4 1956: Probleme met my arms en bene
- 5 Kinderjare – Kerk
- 6 Nog so bietjie oor my kinderjare
- 7 Die Jonkers
- 8 Nog algemeen

Hoofstuk 3 – Iets van Alles

- 1 Hospitale
- 2 Bure en Vriende
- 3 So ietsie van alles
- 4 Stoutigheid
- 5 My liefdeslewe
- 6 Vakansietyd
- 7 My Werk
- 8 Probleme met vriende
- 9 Die Werksituasie
- 10 Vroue en ander algemene dinge
- 11 Frida
- 12 Die tyd stap aan – die jaar 2006 en verder

Hoofstuk 4 – Ai, die ouderdom tog!

(Dinge wat ek vergeet het om vroeër te noem)

Hoofstuk 1 – My Grootouers

Algemeen

My naam is Tienie Prinsloo en ek kan gekontak word by die volgende epos adres: tienieprinsloo67@gmail.com

1 My grootouers:

* Izak Frederick Prinsloo

Gebore: 09-07-1880

Oorlede: 19-08-1938

* Getroud met Maria Magdalena (NEE Ferreira) Prinsloo op 21-03-1905.

Sy is gebore op 24-08-1886 en sterf op 15-11-1969. Sy is begrawe in Kempton begraafplaas.

Uit die huwelik is sewe kinders gebore:

- (1) Nicolaas Cornelis Gerhardus Prinsloo
(Gebore 1906 en oorlede op 22-01-1909)
- (2) Mathinus Stephanus Prinsloo
(Gebore 12-09-1908 en oorlede op 02-01-1984)
Hy is begrawe in die Elspark begraafplaas, graf nommer J77
- (3) Izak Frederick Prinsloo
(Gebore 23-10-1910 en oorlede op 20 Junie 1991)
Hy is begrawe op plaas naby Marble Hall – Bultfontein 697
- (4) Martha Jacoba Hug (NEE Prinsloo)
(Gebore 08-12-1915 en oorlede op 21-10-1981)
- (5) Gert Hendrik Prinsloo
(Gebore op 11-06-1918 en oorlede op 17-05-2006)
Begrawe in die Rebecca begraafplaas
- (6) Ester Catharina Helena Kleynhans (NEE Prinsloo)
(Gebore op 28-11-1928 en oorlede op 29-07-2015)
Sy is veras
- (7) Ebenauzer Prinsloo
(Gebore op 01-05-1922 en oorlede op 08-08-1998)
Is veras en die as is op plaas by Marble Hall – Bultfontein 297

2 Nicolaas Cornelis Gerhardus Prinsloo:

(Van Nicolaas weet ek ongelukkig niks).

3 Mathinus Stephanus Prinsloo:

Martiens, soos almal hom genoem het, was nie getroud nie. Hy is later getroud met Aletta Johanna Prinsloo (NEE Duvenage, toe Matthee, en daarna as Prinsloo).

Sy is gebore op 03-11-1905 en oorlede op 29-12-1963.

Sy is begrawe in die ou deel van die Boksburg begraafplaas – Graf nommer C130.

Martiens het op die gewerk. Hy het gehelp om kanale to bou by Vaalharts. Hy het Lettie ontmoet. Ek is die enigste seun wat uit die huwelik gebore is.

Lettie het 6 kinders gehad en hulle van was Matthee. Martiens was 'n oujongkêrel toe hy met Lettie getroud is. Na die huwelik het hy uitwasman geword op Germiston Loko.

Ek het dieselfde name as my pa. Ek was met Shirley Prinsloo (NEE Henning) getroud op 02/07/1971. Uit die huwelik is twee kinders gebore, nl. Leonard (gebore op 05/01/1972), en Annemarie (gebore op 30/10/1976. Leonard is nooit getroud nie.

My tweede huwelik is met Fredirieka Prinsloo (NEE Hurn) – Herbst – Jansen. Sy is gebore op 23-02-1949. Ons is getroud op 06-11-1999.

4 Izak Frederick Prinsloo:

Izak was twee keer getroud. Uit die een huwelik is gebore Erna. Uit die ander huwelik is Andre gebore. Hy wil niks met die familie te doen hê nie. Erna en Trieks het vir Frik en Meisie gehad.

Izak Prinsloo was 'n diamant slyper van beroep gewees. Soos ek reeds genoem het, Izak was twee keer getroud. Die eerste huwelik was met Christina Caterina Johanna Klopper. Christina is gebore op 09-07-1918 en oorlede op 21-09-1943, na geboorte van kind. Hy was Izak Christina Prinsloo

(Erna genoem), gebore 20-09-1943 en oorlede op 17-07-2002. Erna was getroud met Beatrix Catherina Prinsloo (of Trieks), gebore op 23-01-1946 (nou Combrinck).

Izak het 'n tweede huwelik gehad. Sy was Beatrix Prinsloo (die mooiesvan is onbekend). Uit die huwelik is Andre gebore.

Irna en Trieks (of Beatrix): Izak Frederick Prinsloo (of te wel Frik), is gebore 29 Desember 1966 en Meisie (of te wel Beatrix Catharina Prinsloo) is gebore op 13-03-1970 en oorlede op 13-03-2016. Sy was getroud met Carel Louis Jansen. Geen kinders is uit die huwelik gebore, en albei is oorlede.

Frik is getroud met Weldette (NEE Fourie) en sy is gebore op 27-12-1968. Daar is twee kinders uit die huwelik gebore, nl. Izak F Prinsloo (04-04-1995) en Marna (16-10-1997).

5 **Martha Jacoba Hug (NEE Prinsloo):**

Sy het bekend gestaan as Met. Oor haar het ek min inligting.

Met Hug was getroud met Emil Hug ('n Duitser), wat vals hare gemaak het. Hulle het in Hatfield gebly waar Ouma ook gebly of gekuier het. Hulle het twee kinders gehad, nl. Emil Heinrich Hug (22-08-1939 tot 10-04-2008)

Emil (die seun) het twee kinders gehad, nl. Deon en Karin van Loggenberg.

Die dogter van Met se naam was Alvera. Van haar is min bekend.

6 **Gert Hendrik Prinsloo:**

Gert was ook twee keer getroud. Eers met Anna (sy is in 1961 dood). Uit die huwelik is Bokkie (of te wel Izak) gebore. Gert is later met 'n vrou van Standerton (hulle bly saam).

Gert het by Weskoppies gewerk. Hy en Anna het in Wonderboom-Suid gebly. Hulle het gereeld by ons gekuier en Gert het gereeld ander karre gekoop. Bokkie was heelwat ouer as ek maar ons het die fietsie gedeel.

7 **Ester Catharina Helena Kleynhans (NEE Prinsloo):**

Ester Kleynhans (NEE Prinsloo) het Hannes in Zambië ontmoet. Na hul troue op 27-04-1956 het hy in Modderfontein gewerk. Hulle het 'n plot by

Halfweghuis gehad. Dit is waar Ouma en Evelyn Lorain in 1969 dood is in 'n motor-ongeluk. Die ongeluk het naby die plot se ingang gebeur.

Hulle het op verskeie plekke gebly. Uit die huwelik is een seun en twee dogters gebore. Die seun het 'n dokter geword en bly tans in Australië. Hy is Matthys Johannes Kleynhans en is gebore op 06-06-1957.

Maria Magdalena Greyling (NEE Kleynhans) is gebore op 17-02-1959, en Ester Bouwer (NEE Kleynhans) is gebore op 20-03-1965.

Izak het gereeld met Ester op 'n fiets oor kanale gery in Christiana. Wanneer hy die geleentheid gehad het, het hy haar in die kanale laat val.

8 **Ebenauzer Prinsloo:**

In Eben se eerste huwelik was hy met Elsie Johanna (NEE Swanepoel) getroud op 01-10-1961. Uit die huwelik is een seun en twee dogters gebore. Die seun se naam is Eduard Charles Frederick Prinsloo. Sy noemnaam is Eddie en hy is gebore op 31-08-1961.

Elaine Jennifer (NEE Prinsloo) van Lelyveld is gebore op 01-07-1963.

Evelyn Lorain Prinsloo is gebore op 15-10-1966 en sterf op 15-11-1969 in 'n motor ongeluk saam met Ouma Maria. Hulle is saam begrawe in die Kempton begraafplaas.

Elsie sterf op 19-09-19..... aan borskanker.

Eben is weer getroud met Anna Magrieta Susanna (NEE Jansen) Prinsloo. Uit die huwelik is twee dogters gebore, nl. Yolanda (NEE Prinsloo) Bronkhorst. Sy is gebore op 19-03-1974.

Annalise Prinsloo is gebore op 09-12-1975 en is tans 'n oujongnoui wat in Pretoria woon en werk. Sy verplaag tans by die Steve Biko Hospitaal.

Anna sterf op 02-05-2016 aan 'n hartaanval.

Hoofstuk 2 – My Verhaal

1 Algemeen

Hier skryf ek net wat ek kan onthou.

Shirley Prinsloo was getroud met Tienie. Sy is gebore Henning op 11-12-1953. Tans is sy woonagtig in Barberton en dra nogsteeds die van Prinsloo.

Eddie Prinsloo is getroud met Johanna Wilhelmina (NEE Slabbert) Prinsloo op 19-03-1988. Johanna Wilhelmina Prinsloo gebore op 05-02-1963. Uit die huwelik is een dogter gebore en haar naam is ook Johanna Wilhelmina Prinsloo. Gebore op 09-02-1989. Albei Johanna's se noem-name is Hannetjie.

My Oupa-Grootjie se name was:

Nicolaas Cornelis Gerhardus Prinsloo

Gebore:

Sterf:

My Ouma-Grootjie se name was:

Hester Catharina Helena Prinsloo (NEE Kriek)

Gebore:

Sterf:

Ek is gebore op 24-01-1947 te Christiana. Daar gedoop op 23-02-1947. In 1949 het ons Boksburg toe getrek. Pa het werk op die Spoorweg as Uitwasman gekry. Dit is op die enjins (lokomotiewe).

2 Kinderjare – Algemeen

Ons het in so ou huisie gebly wat Pa so met tyd reggemaak het. Dit was op 'n plot van 5 morg. Seker van die lekkerste dae wat ek deurgebring het. Hier het ek leer fietsry. Iets wat ek vir baie dae onthou en be-oefen het.

In 1953 is ek skooltoe. Ek sal nooit vergeet nie, so 10 uur se kant toe loop ek huistoe. Pa se vriende met motorfiets was daar. Ek het ingeloop op hulle kuier. Ma was baie kwaad. Sy wou my 'n pak slae gee maar ek kon sien sy wou nie voor die mense nie. Ek is skooltoe die volgende dag.

Ek het 6 half-broers en susters gehad vir wie ek baie lief was, nl. Corrie, Jan, Miem, Koos, Awie, Lida, en dan ek.

- Corrie & At – drie dogters – Van Biljon
- Jan & San – vier kinders – Matthee
- Miem & Andries – ses kinders – De Beer
- Koos & Martie – ses kinders – Matthee
- Awie & Fransie – drie kinders – Matthee
- Lida was drie keer getroud en sy het by haar derde man twee kinders gehad (Krauss en toe Lehnart)
- Dan was dit ek met Shirley en daar is twee kinders gebore. Later is ons geskei.

3 Kinderjare – Die Plot

Ek het groot geword met 'n koolstoof. Ons het nie elektrisiteit gehad nie. Die koolstoof was 'n "Ellis". Al die kos was daarop gekook. Daai tyd was daar nie so iets soos braaivleis nie. Dit was als in die vroeë vyftigs.

Ek onthou dat suiker baie skaars was. Ons het konfyt by die koffie gegooi om dit 'n bietjie soet te maak. Dit was na die oorlog.

Die sitkamerstel het sulke breë planke gehad. Later het ons 'n Bal en Klou gehad. Vir kos wat lank moes hou het Ma dit in vet ingelê vernaam frikadelle. Later het Pa so ding gehad wat hy aanmekaar geslaan het. Dit was ons yskas. Dit het ogiesdraad aan die kante gehad met charcoal binne wat gereeld nat gegooi is. Dit het soos 'n "bom" gewerk.

Ons het ook 'n wasklip gehad. Ma het in die beginjare self die wasgoed met haar hand gewas. Ek het baie met my Dinky Toys daarop gespeel. Langs ons huis het ek 'n speelplek gehad. Daar het ek dit ingerig soos ek dit wou hê. Dit was tussen perske bome en op 'n riool gat. Al die water van die huis het daarin geloop. Die toilet was vêr van die huis met 'n emmer-stelsel. Ons het baie vrugte gehad, tog het ek vrugte gaan vaslê saam met ander.

Ons het nie 'n kar gehad nie en dit het maar sukkel-sukkel gegaan. Ek dink Pa het die Plymouth aan At verkoop. Pa het met die fiets werk toe gery.

Die oumense daardie tyd was baie anders as vandag. Hulle het baie rusies gemaak en net so gou het hulle weer vriende geword. Pa en Ma het baie rusies gehad. Pa het rond geloop. Ek het daaraan gewoond geraak.

So met tyd het dinge beter begin gaan. Ek wou bittergraag leer fietsry. Ek het almal gevra om my te leer. Ek het baie geval. Was nerf-af maar het die ding baas geraak. Ma wou niks weet dat ek met die fiets skool toe gaan nie. Dit was my lewe – fietsry! Ek was moeg vir loop. Met die fiets het ek die wêreld vol gery. Ek het soms die fiets onder deur hek gesleep en dan gaan rondry, vernaam waar Jet Park nou is. Daar was ook 'n lokasie. Ek het baie bier daar gedrink. Die swartmense het die bier in die grond begrawe. Die veld het my baie geleer, vernaam slange, rotte, ens.

Lida het ook by ons gebly. Sy was in Voortrekker Hoërskool – Mimi Coertze was ook daar. Koos het ook 'n rukkie by ons gebly. Maar hy het by Corrie en At loseer. Awie het Klerksdorp toe gegaan waar hy 'n ambag geleer het. Hy het net naweke huistoe gekom, en dan was dit soms elke tweede naweek. Hy en Koos het by Ma se broer gaan skiet. Ons stoep het baie koppe van bokke gehad. Dit het daar gehang. Koos het op die Spoorweg begin werk. Lida het in Johannesburg begin werk. Soms het ek 'n fiets Elandsfontein Stasie toe gevat sodat hulle net iets kon hê om by die huis te kom.

Ons het baie Sondag by Ouma gaan kuier in Pretoria. Dit is waar ek by Generaal Smuts beland het – sy begrafnis! Tannie Ester het by die Unie Geboue gewerk. Ons het die begrafnis bygewoon op haar versoek.

Ons het 'n Lister enjin gehad vir waterpomp. Pa het maar altyd gewaarsku teen die handle wat kan uitgly. So met tyd het Pa dik geraak vir die Lister. As die belt nie breek nie, dan is dit iets anders. Dis hoe ons 'n windpomp gekry het. Dit was baie beter en ons het gereeld water gehad.

Teen die tyd was die swartes se buitekamer klaar gebou. Pa het lusern daarin gebêre. Dit was 'n lekker speelplek vir my. Eendag het ons iets met die wa uitgery. Ek het langs Pa gesit. Pa het die donkies aangejaag. Hy het vir hulle gesê dat hulle “bokkers” is. Toe ek vir hulle dieselfde sê het Pa my bo van die wa geklap. Ek was so oorbluf en kon dit nie verstaan nie. Ek mag nie lelik gepraat het nie!

Ek het 'n kaskar gehad. Dit het kruiwa-wiele agter gehad wat die kaskar swaar maak het. Piet Duvenage het my altyd daarin gestoot. (Hy was my neef).

Gedurende 1953 is ons Kaap toe vir vakansie. Ons het met die trein gery want Pa het 'n vrypas gekry. Ek dink terug aan die treinrit. Dit was baie lekker en ek sal dit nie vergeet nie. Kan nie meer onthou nie, maar dit was 1953/54 dat Lida saam gegaan het. Daar het ek die eerste keer na 'n fliëk saam met Lida gegaan. Ons het so baie dinge aangevang. My eerste fliëk was, ek

dink, Darling, of so iets. Dit was baie snaaks en ek het my byna dood gelag. Ek het nie van die Kaap gehou nie, die wind het altyd gewaai.

Later in 1954 het ek saam met Lida na 'n Kersboom Funksie by my skool gegaan. Ons het ook baie stoeigevegte daar by die skool gekyk.

Op skool het ek nie deelgeneem aan sport nie. Ek was te tingerig gebou. Op skool het ons ook baie melk en vrugte gekry. Ons het ook en gekry. Dit was maar goed wat die regering uitgedeel het.

So klein as wat ek was, was ek maar baie stout! Ek kon nie wag om stout te wees nie. Ek onthou Lida (my halfsuster) was besig om te vee. Die stoep het om die huis gegaan. Sodra sy een kant klaar gegee het het ek sand daarvoor gegooi. Sy was so kwaad dat sy my met 'n koekie seep gegooi het. Sy het my op die neus gegooi dat jy net sien bloed spat. Nodeloos om te sê, my Ma het haar 'n afgedankte loesing gegee met die kweper-lat.

Koos, my ander halfbroer, en ek moes Saterdag gaan hout haal. Ek het agter op die houtsak gesit. Hy wou na Martie gaan vry en die houtkappery het ons aangejaag. As ons by die huis kom moes die hout eers fyn gekap word en in die buitekamer gebêre word. Hy het dit gedwee gedoen. Daarna kon hy na Martie gaan.

Vakansies het ek saam met Ma hek toe geloop waar die goewerments lorrie altyd stilgehou het en dan kruideniersware verkoop het. Ek het altyd die lorrie dopgehou, weet nie waarom nie.

Vleis het Ma altyd van 'n slaghuis in Boksburg gekry. Sy was baie lief vir steak. Ander vleis het mos bene gehad en sy betaal nie vir bene nie, was haar verweer. Pa het die slaghuis se vleis ge-eet maar hy wou nie eet van die diere wat Ma self geslag het nie. Sy het self geslag saam met Koos. Sy het tenminste eenkeer 'n maand geslag.

Dan was daar die oom met 'n DKW bakkie. Hy het bene en mieliemeel-sakke gekoop wat hy dan weer verkoop het. Hy het so eenkeer 'n maand gekom. Daar was ook 'n Jood met sy tassie. Hy het allerlei snuisterye en goed daarin gehad. Ma het baie by hom gekoop. Ek het nou nog 'n kam wat sy by hom gekoop het. Die goed was goedkoop, maar geld was skaars.

Desember was kuiermaand. Jan en Santjie het dan van vêr gekom. Ma het koekies gebak, en vernaam jam-tertjies. Sy het ook vrugte ingelê. Die vrugte was van hoogstaande gehalte.

Corrie en At was bevriend met Willem en Heila Viljoen. Willem het Camilla Fashions gehad. Ma het altyd haar en Pa se klere by hom gekoop. Hy het ook tydig en ontydig by ons gekom met sy VW. At het later jare Camilla Fashions gekoop en self bestuur, maar met al die diefstal het hy ontslae geraak van die besigheid.

Pa het 'n Ferguson radio gehad met 'n windlaaier wat vir die vale moes laai. Pa het niks van LM radio gehou nie. Ek het skelm daarna geluister. Hy het saans na die nuus en sport geluister.

Miem het altyd haar kinders daar gelos sodat sy nog een kon hê. Ek het baie lekker met Johan, haar seun, gespeel. Ma het altyd gesê dat hy 'n sakeman gaan word. Hy het inderdaad ook een geword.

So agter ons huis was 'n gronddam met een wilgerboom. As dit gereën het was dit die lekkerste speelplek. Danie Brits het my in 'n middeldeur-drom rondgestoot in die dam. Hy (Danie Brits) is later army toe waar hy sy oog verloor het. Nadat hy daar ontslaan is het hy 'n Morris gekoop wat ek en hy toe geel gespray het en "warm" gemaak het. By hom het ek baie van karre geleer. Ek moes ook altyd van hom af iemand bel wat Ma dringend gesoek het. Hulle het ook 'n papegaai gehad wat ek altyd verpes het. Danie het ook 'n suster, Ella, gehad. Ek het 'n oog op har gehad. Sy pa is egter oorlede en hy moes alleen vorentoe. Hulle was welaf mense.

Skooldae was lekker. Ek het ook kaalvoet skooltoe gegaan. Soms het dit geryp en so nou en dan was daar sneeu. Ons het gereeld in die vroeë vyftigerjare met vakansies gegaan. Wat ek die meeste onthou is op die JHB Stasie het ek die heerlike vleispasteie en koffie gekry wat baie goedkoop was. In die Kaap het ons verskeie plekke besoek. Ek het nie veel van die Kaap gehou nie. Die wind het ons verwaai en die sandkorrels teen my kaal bene was net iets vreeslik. Die laaste keer, seker daar in 1956 dat ons daar was, het ek besluit dat ek nooit weer Kaap toe sal gaan nie. Ek kon daardie wind nie hanteer nie.

Ek onthou hoe ek kallers gery het, vernaam naweke saam met Corrie se kinders. Die meisies het my altyd "gedare" om 'n kalf te ry, wat ek dan ook gedoen het. As hulle weg was het my boude gebrand. Pa het gesê ek maak hulle seer.

Die plot was bar. Daar was niks en ons moes die wêreld mak maak. Ek het baie beeste opgepas, nog voor ek skool toe is. Baie dae het ek in die beespaadjies geloop, dan het ek slange getrap wat my baie hoog laat spring

het. Eendag het ek in 'n gat geval. Dit was soos 'n graf. Hoe ek daar uitgekome het weet ek nie! Dit was die einde van my bees-oppas dae. Ma het 'n stokkie daarvoor gesteeek.

Ek en Ma moes dorp toe (Boksburg). Hoe ons daar gekome het weet ek nie. Met die terugkom het ons geloop. Ek was al moeg en Ma het my soms gedra. Dit was vër want ons moes loop.

Ma het my altyd winkel of poskantoor toe gestuur. Soms het ek met die fiets gery. Partykeer het ek sommer net geloop. Ma het altyd die geld wat ek moes spandeer in 'n sakdoek vasgeknoop en met 'n hakspelt in my sak vasgesit.

Al ooit in die oggend wakker geword net om te vind dat die veld oornag afgebrand is? Dit is 'n vreeslike gevoel, want waarheen met al die vee? Dit is iets wat gereeld gebeur het, maar ons het dit gewoon geraak

Pa het so stadig aan die huis begin regmaak en herbou. At, my swaer, het elke Saterdag gekome en die dakkappe gedoen. Hy was goed met houtwerk want dit was sy werk. My neef het die vloere (teels) gedoen. Sy naam was Gert Vermaak en ek moes hom altyd help.

At, oom Izak en ek, moes een Saterdag iets gaan koop. Oom Izak was my pa se broer en het baie gedrink. Ons het so 'n ent gery toe ons 'n kleurling vrou opgelaai het. Izak kyk vir At, en andersom! Agterna het hulle volgehou dat hulle nie geweet het sy is 'n kleurling nie. Dit was apartheidsjare en niks het gebeur nie. Ek was in elkgeval klein en het nie geweet wat apartheid is nie.

Gert Vermaak het my altyd saam geneem want ek het geweet waar elke plek is. Spoorsny was my tweede natuur! Ek het altyd, as ons dorp toe is of iewers, die spore op die werf ontlee. Ek kon dadelik sê wie daar was, ens.

Ma het altyd gesê dat haar beste skoonseun At was. As hy bestuur het was dit met grasie. Hy het nooit vir ons kwaad geword nie, maar as hy kwaad was, dan was hy kwaad!

Pa het die huis klaar gemaak, asook die garage en die buitekamer wat hy later verhuur het. Pa het 'n Lister enjin gehad wat water gepomp het. Later het hy moeg geraak vir die Lister en het 'n windpomp oorweeg. Hy het 'n Climex by Farmer Supply in Benoni gekoop. Ons watertenks en dam was altyd vol. Pa het 'n lusern-land gesaai. Die beeste het baie die drade gebreek om by die lusern te kom. Ons het baie beeste so verloor. Ma het vrugtebome aangeplant om die huis. Desember het al die kinders kom kuier, en hulle kon vrugte saam vat

huistoe. Pa het met sy breëwiel fiets werk toe gery. In die middag het ek vir hom uitgekyk so teen half drie se kant. Ek het lift met hom gekry. As hy laat was, was Ma baie kwaad vir hom.

Om karretjies in die hande te kry het ek maar altyd in Ma se beursie gekyk vir sente, ens. Ek het ook gespaar en later vir my 'n nuwe fiets gekoop. Ek was mal oor fietsry. Ek het baie Dinky Toys en Corgi Toys gehad.

4 **1956: Probleme met my arms en bene**

Gedurende 1956 het ek snaaks begin voel. My arms en bene wou nie lekker beweeg nie. Ek het eers stil gebly maar my ma het iets agter gekom. Gelukkig het Pa medies gehad. Hulle het my na Dr Pretorius en Dr Theron in Johannesburg geneem. Hulle kon niks fout vind nie behalwe dat dit die teenoorgetelde van polio was.

Die styfheid het my baie gestrem. Soms het Dr Pretorius, en later Dr Isaacs, na 'n besoek Joubertpark Hospitaal toe gestuur. Ek sal dit nooit vergeet nie. Ek het gehuil al die pad van die dokters af tot by die hospitaal. In die hospitaal is verskeie toetse gedoen. Ek het in die aande by die venster gestaan en die stad se liggies bekyk. Oom Izak het my soms kom besoek want hy het in Hillbrow gebly. Ek het na die trems gekyk wat daardie tyd nog geloop het

Na so twee weke in die hospitaal het Oom Izak ons na 'n hotel geneem waar hy vir ons 'n ete gekoop het en daarna het ons met die trem stasie toe gery. Die stad het baie meer liggies as nou gehad. As ek moet sê dan moet ek jok.

5 **Kinderjare – Kerk**

Ek dwaal so bietjie af, maar Ma het my in die kerk grootgemaak. Ons was in die Gereformeerde Kerk Boksburg. Aangesien Pa Sondae moes werk kon ons net sondae aande kerk toe gaan. Daarna het ons sommer net gekuier.

Ma se swaer het ons kom oplaai kerk toe. Hy het daardie tyd 'n bakkie gery. Dit is 'n bakkie wat jy gladnie meer kry nie. Die eerste keer toe ek agter op daardie bakkie gery het, het ek my byna dood gelag. Dit was baie snaaks. Die Oom Nick wat die bakkie gery het, het nie vêr van ons gebly nie. Ons het baie oor-en-weer gekuier. Hulle het 'n groot boord gehad en ek het baie vrugte ge-eet.

Baie van ons kerkmense het op plotte gebly. Ek onthou nog Ds de Klerk. Ma en Pa het een aand by hulle gaan tee drink. Na Ds de Klerk het ons Ds Malan gehad. Hy het vir my baie gedoen. Hy het my nog aangeneem en voorgestel. Na Ds Malan was dit Ds Willie Venteren na hom was dit Ds Daan Bakker.

6 **Nog so bietjie oor my kinderjare**

In Graad 1 het ek Juf Kriek gehad. Sy het ons baie met klei geleer en die Bybel. Ek kon nie wag vir die Bybel-klas nie. Sy het met prente wat sy self gemaak het dit baie interessant gemaak. Later jare het sy my ook na 'n Dr in Benoni gevat.

In Graad 2 het ek Juf Steyn gehad. Ek kan nie veel van haar onthou nie. Standerd 1 en Standerd 2 het verby gevlieg. In Standerd 3 het ons Mnr Green gehad.

Ek het begin agterkom dat ek nie behoorlik kan loop nie. Dit was daai jare, en die mediesie was nie so geleerd soos nou nie.

Van Graad 2 was ek saam met Koos Kruger (Koos K...). Hy het predikant geword. Dan was daar Sarel le Roux. Hulle het 'n melkery gehad daar waar die East Rand Mall nou is. Dan was daar Gideon Griesel en Fanie Viljoen wat langs Concordia skool gebly het. Ek het baie 'n lift gevang saam met Gideon (wat langs Sarel gebly het) se karretjies wat dorp toe gegaan het om melk af te lewer.

Standerd 4 het 'n end aan alles gebring. Ek was 'n jaar en een kwartaal (1958/1959) uit die skool. Ek het Standerd 4 in drie kwartale in 1959 gedoen. Die nuwe Dr EG Jansen is toe gebou. Ek het eers in 1961 daarheen gegaan. In Standerd 4 het ons weer Mnr Green gehad. Die skoolhoof was Mnr DF Kotze en hy het in Germiston gebly.

Ek het van Pa se vriende by sy werk gepraat. Daar was die Ellis mense wat 'n Vanguard kar gery het. Die voorwiele wou nooit behoorlik draai nie. Dit is 'n lang storie. Die oom en tannie was neef en niggie getroud. Hulle kinders was nie lekker nie. Die tannie het altyd vir my lekkergoed gebring toe ek siek was. Hulle het ook 'n seun gehad wat in die San Michelle Home was. Ek het hom gesien maar kon nie die reuk vat nie. Daar was die snaakste reuk in die lug wat ek nie kon hanteer nie.

Gedurende 1960 was ek weer in die hospitaal. Ek was teen hierdie tyd al baie moeg vir toetse wat op my gedoen is. Dr Isaacs was ook al moedeloos en het gesê dat hy nog een toets wil doen en daarna gee hy op. Ek moes Epanutin drink om te sien wat sal gebeur. Dit was na die derde wat ek die verskil kon voel. Hy het gehuil van blydschap toe ek weer normaal kon beweeg. Hierdie pille maak jou egter bedonnerd, maar dit help. Ek het die pille vir 49 jaar gedrink. Het dit net gelos een dag en niks oorgehou nie.

7 Die Jonkers

Gedurende 1957 het die Jonkers langs ons ingetrek. Ek het met een van die seuns bevriend geraak. Hy is Collin. Sy regte naam is Petrus. Hulle was vyf kinders: Jonker (Ben), Susan, Cillin, Pierre en Cris. Cris is in 1958 gebore.

Ek en Collin het baie drooggemaak. Nou het ek nie meer alleen in die veld rondgery nie, maar ek kon Collin baie plekkies gaan wys. Daai tyd kon ons baie droog maak, vandag sal hulle ons toesluit.

Ek moet seker van ons stout wees dae vertel. Collin het 'n jonger broer, nl. Pierre gehad. Hy is ook al oorlede. Collin se pa, oom Kosie, het vir my en Pierre gestuur om te ploeg daar naby Benoni. Dit is 'n land waar daar perske bome geplant was. Ek het op die modderskerm gesit en Pierre het bestuur. Ons het 'n hele stuk omgeploeg toe ons op 'n ou perskeboom gat afkom. Ek het Pierre aangepor om deur te druk en deur die gat te gaan. Hy het deur die gat gegaan. Die tekker het middeldeur gebreek hier by die ratkas. Oom Kosie was baie kwaad vir ons. Hy het die trekker laat "blaze" maar dit het niks gehelp nie. Die trekker het hy later verkoop.

Een middag na skool het ek en Collin sy ma se spens besoek. Ons het 'n groot bottel ingelegde perskes vasgelê en op die varkhokke se dakke gaan eet. Die leë bottel het ons maar stilletjies op sy plek gaan bêre.

Collin se bloed het net weggeraak en hy het in die hospitaal beland. Eendag het ek vir hom gaan kuier. Voor die Boksburg tronk het 'n vrou met 'n Vauxhall voor my ingedraai. Ek het baie gard geval. My fiets se voorwiel was gebuig. Ek moes dit weggooi en 'n nuwe een aansit. Pa was baie kwaad gewees.

Collin se neefs het vakansies baie by hulle gekuier, dan het ons baie droog gemaak. Almal van ons het altyd in die pad gespeel. Piet het so ou motorfiets gehad wat nie brieke gehad het nie. Dit het net een spoed gehad. Ons het met die ding op ons plot gery. Ons het so 'n kwart myl (daai tyd was dit myle) gery om spoed op te bou. Daar was 'n sirkel, en anderkant die sirkel was 'n

wasgoedlyn van bloudraad. Toe dit my beurt was het ek dit vol-ooop gedraai met die gedagte dat ek om die sirkel so ry. Toe ek in die sirkel kom toe sien ek te vinnig ry. Ek het maar reguit gery en die wasgoedlyn getref. My nek was seer vir 'n lang tyd. Op die motorfiets het ek nooit weer geklim nie. Ons het eendag Brakpan toe gery om daar te gaan tee drink en te kuier.

Met die Jonkers wat langs ons gebly het, het ek baie goed ervaar. Collin se ma was baie musikaal. Hulle het partytjies gehou en so ontwaak. Een aand het hulle ook 'n partytjie gehad en een ou wat 'n senuwee leier was het dood verongeluk nadat sy meisie net haar hand op sy been gesit het. Sy het egter van sy siekte vergeet.

Tannie Jonker het pop klere gemaak. Sy het in haar spaar tyd vir Jollie Dollies gewerk, ook maar om die pot aan die kook te hou. So het my ma ook begin belang in pop klere. Sy het egter nie genoeg tyd daarvoor gehad nie.

Naby ons het ook die Kleynhanse ingetrek. Ek kan nie meer almal se name onthou nie. Hulle was nie getroud nie – sommer saam gebly. Sy het twee dogters uit haar vorige huwelik gehad, en drie seuns by Kleynhans. Wat ek van hulle onthou is dat ek saam met die seuns gespeel het. Die oom Kleynhans het 'n Ford gery en het altyd gejaag. Hy het om draaie gejaag asof die duiwel agter hom is. Ek moes altyd op die uitkyk vir hom wees. Sy en my ma (ek dink haar van was Meyer) was groot vriende, en het altyd saam by die government lorrie gekoop. So het hulle vriendskap aangehou tot 1963. Ek kan nie onthou of sy baie by die Jonkers gekom het nie. Ek glo nie die Jonkers het baie van hulle gehou nie. Wat verkeerd geloop het tussen hulle weet ek nie meer nie.

Tannie Jonker het begin welsynkinders inneem. Sy het mooi na hulle omgesien. So het ek vir Theuns Jacobs en sy familie ontmoet, asook vir Boetie Smit. Tannie Jonker wou hom laat , maar ek weet nie wat skeef geloop het nie.

Oom Jonker wou een Saterdag braai maar het nie genoeg hout gehad nie. Sy swaer in Edenvale het genoeg hout gehad maar ek moes dit gaan haal. Ek en Theuns se suster het toe met die bakkie gery en dit gaan haal. Sy het so sproet-gesiggie gehad, maar nou ja. Die snelweg was in aanbou en jy moes versigtig bestuur. Sy het my begin soen en so het ons in 'n sloot beland. Na vele gesukkel het ons die bakkie weer op die pad gekry. Oom Jonker wou net weet hoekom ons so lank vat.

Tannie Jonker het weer 'n partytjie gegee en die familie uitgenooi. Ek het baie belanggestel in een van die meisies. Sy was van Linden en ek het baie van haar gehou. Op 'n kol het ek en sy langs die huis gaan vry. Die huis was naby die grensdraad gebou. Ons het net-net in die gangetjie ingepas. Op 'n kol het ek vir haar gesê dat die maan mooi skyn waarop sy my geantwoord het dat dit 'n straatlig is.

8 Nog algemeen

Lida het in 1960 vir haar 'n wit VW gekoop. Ons het die wêreld plat gery. Pa het intussen, ek dink dit was in 1958, vir hom 'n 1952 Morris Minor in Benoni gekoop. Hy het ook 'n NSU motorfiets gehad waarmee hy werk toe gery het.

Ek onthou dit was in 1957, Ma was in die hospitaal, en ons het elke aand vir haar gaan kuier. Die pad was baie sinkplaat en een aand het ons met die NSU gery. Ek was agterop en met die sinkplaat het my voet gegly en in die speek beland. Gelukkig was ons oppad hospitaal toe. Hulle het die voet verbind en dit het gesond geword.

Na almal weer gesond geword het, het ek baie dinge aangevang op die plot. Ek het Pa se Morris gelaai met klippe waarmee ons 'n rotstuin by die garage gebou het. Pa het die Morris ingegee en die sitplekke is oorgetrek (so rooi kleur).

Ons het ook elke Kersfees na Harties toe gery. Pa het ons ook gewys waar hy grootgeword het. Daar by Silkaatsnek. Hy het ook vir Louis Leipoldt ontmoet. Wat hy by Louis geleer het is om nie te rook nie. Hy het ook die rook gelos en beter gevoel.

Ek en Lida het bie naweke Bapsfontein toe gegaan. Die talent kompetisies daar was fenominaal. Ek het baie mense ontmoet. Lida het vir my 'n transistor radio gekoop. Ek het saans, vernaam Sondae, na LM Radio geluister. Pa wou niks van LM Radio weet nie en ek moes maar skelm daarna luister. Sy het ook vir my 'n platespeler en plate gekoop. Nog later het sy my moderne klere gekoop.

Sy was rof met die VW en het parkeer waar sy wou. Sy het ook ongelukke gehad. Ek het met daai Volksie ook geleer bestuur. Ek was maar bang om in die pad te gaan maar sy het gesê ".....RY!" So het dit aangehou tot 1965.

Hoofstuk 3 – Iets van Alles

1 Hospitale

Saam met Dr Isaacs moes ek in baie Johannesburg hospitale deurbring. Wits Universiteit ken ek baie goed. Baie toetse daar gedoen.

In die ou Johannesburg het ek baie beleef. Een keer toe ek daar was het baie mense daar gesterf. Daar was baie beddens in die saal maar die mense het nogtans gesterf. Ek onthou een aand het ek en 'n ou gaan tee maak. Dit was na besoektyd. Ons het maar soos gewoonlik geklets. Sy bed was langs myne. Die volgende oggend is hy weggevat – dood! Tot vandag weet ek nie waaraan nie. Hier het ek geleer wat die dood regtig is.

Ek het in die Florence Nigtingale gelê en wou gaan bel. Daar het 'n houtbank voor die tiekieboks gestaan. Ek het nog swaar geloop. 'n Ou wat daar gesit het, het my getrip en ek het met my gesig teen die bank geval en my neus gebreek. Ek kan tot vandag toe nie 'n pyp naby my neus verdra nie.

Gedurende 1958/59 het my ma 'n perd (ou Poon) aangeskaf. Sy het ook 'n kar wat middeldeur gesaag was gekoop. Met hierdie kar en perd het sy my skooltoe gevat. Ek was nog swak van al die medisyne, ens. Dit was in 1959 en Ma wou dat ek sterk word vir hoërskool. Collin het soms saam gery.

2 Bure en Vriende

Ek het baie van Pa se vriende geken wat saam met hom gewerk het. Hulle het gereeld kom kuier.

Pa het ons altyd van Daisie de Melker vertel. Hy en Ma het haar saak in die Landstem koerant gevolg, as ook ander sake soos die Moodies, ens.

Iets wat ek nooit sal vergeet nie is die dag dat ons by een van sy vriende gaan kuier het. Ek het 'n vraat van myself gemaak deur te veel moerbeie te eet en daarna te veel liqueries. Daardie aand moes Pa Benoni toe gaan om my dokter toe te vat.

Ander bure wat ek geken het was die Van Zyl's. Hulle het 3 dogters gehad. Dan was daar Willem Weideman wat saam met oom Izak gewerk het. Dan was daar Juffrou Steyn wat ek in Graad 2 gehad het. Sy het later vir haar 'n

splinternuwe Chev aangeskaf. Daar was nog baie ander. Ek het ook Dr Vosloo geken wat ons huis-dokter was, en nog later het hy stadsraadslid geword. Met my siekte daar in 58/59 het hy ons baie bygestaan. Hy het meer Benoni se kant toe gebly, ook op 'n plot.

3 So ietsie van alles

Gedurende 1958 het ek die Springbokke begin volg. Rugby was in my bloed en daardie tyd was rugby nog rugby. Ek het die spelers goed geken – by name.

Ek het Penny Coelen ook gevolg, hoe sy Mej Wêreld geword het. Sy het ook 'n Borgward Isabella gewen. Dit was nog 'n sport koepee.

Soos ek reeds gesê het, die lekkerste pie's wat jy kon kry was by daardie restaurant as ons met vakansie gegaan het.

Koos is getroud, so ook Lida. Kooe em Martie het in Witfield in 'n garage gebly. Lida en Robin het in 'n woonstel in Florida gaan bly. Hy was 'n elektrisiën, en hulle het so 'n ou Anglia gery wat hy gereeld moes “panelbeat”. Hy het die ding gereeld gerol. Ek het daar gaan kuier.

Awie en Fransie is op 9 Februarie 1957 getroud. Ma was in die hospital en kon nie die geleentheid bywoon nie. Dit is toe dat ek my voet in die NSU se speek gehad het.

Pa het himself eendag raakgeskiet. Ek het in die Morris gesit en leer toe ek die slag hoor. Hy het sy wysvinger weggeskiet. Wat hy gedoen het weet ek nie. Ek het Oom Jonker gaan roep. Ons het hom hospital toe geneem.

Op Laerskool het ek die gewerskaf by EG Jansen dop gehou. Die skool was in aanbou. In 1961 is ek Hoërskool toe. Mnr Roberts was ons klas-onderwyser. Dr EG Jansen was toe 'n jaar klaar. Die skool was eers daar in Comet.

Eendag in St 7 het ons Liggaams-oefening gehad. Een ou het sy witbroekie by die huis vergeet. Hy moes buk vir ses van die bestes. Toe die onnie klaar geslaan het draai die ou so ewe om en vra die onnie of hy nou klaar is want hy wil ook 'n beurt hê. Hy het die onnie stukkend geslaan maar is uit die skool verban.

In St 6 is ek met die fiets skooltoe. Ek wou nie dat Ma my met kar en perd skool toe vat nie.

Eendag in St 8 het 'n ou (hy was die grapmaker) laat by die klas opgedaag. Hy was ou Kallie. By navraag het hy ons meegedeel dat hy eers by die meer was. Daar is iemand se kop in 'n tas gekry. Ek het die moord in die koerant gevolg. Dit was 'n lelike saak. Die moordenaar is later gevang maar het selfmoord gepleeg by inhegtenisname. Kallie het Sondae middag na die Fireplace gegaan waar hy Johnny Concas en die G Men gekyk en gehoor het. Hy het Maandae aan almal in St 8 kom rapporteer wat hy daar waargeneem het.

Dan was daar Heinrich Boshoff. Hy en sy suster was 'n tweeling. Hulle was in my klas. Hy was baie life vir motorfietse. Hy het altyd naby ons huis gery. Een aand het hy ook met sy motorfiets gaan ry. Hy het skelm gery. Hy was te jonk vir 'n lisensie. Sy pa het die hek toegemaak. Die speedcops het hom geskraap en hy het vir hulle weg gejaag. Hy het reguit huistoe gejaag. Daar het hy in die hek vasgejaag, en bo-oor geval. Die speedcops het hom daar aangetref. Hulle het 'n saak teen hom gemaak. Die volgende oggend het hy stukkend skooltoe gekom.

Ek wou met alle geweld net gaan werk nadat ek St 8 klaar gemaak het.

Ek en Collin en sy neefs is Blaupan toe met die fietse. Dit was Desember en ons wou net kamp. Pa het my daar kom roep en gesê dat Ma baie siek is. Ek is huistoe en ons het vir Ma gaan kuier. Ek kon sien sy is baie siek. Dit het 'n paar dae aangehou.

Op 29 Desember 1963 het ek en Pa so op die bank gesit toe Oom Daantjie Kleynhans daar aankom en sê dat sy vrou dood is. Sy is die oggend dood en Ma die aand. Om te dink ons was bure en die vrouens is dieselfde dag dood.

Met Ma se dood het Oom Nic hulle daar by ons tydelik gehuur. Hulle was besig om plaas toe te trek daar by Vaalwater. So het dit gekom dat Collin se ma haar oor ons ontferm het. Sy het maar altyd kos reggemaak, ens. Lida het naweke die huis skoon gemaak en gekook. Sy het goed na ons omgesien.

In Januarie 1964 het ek by Ds Malan my aanneming geleer. In Februarie het ek belydenis afgelê. Ons was daardie tyd nog 24. Iets wat jy vandag nie meer kry nie.

Ek het baie belangstelling in skool verloor. Ma het my altyd gehelp. Ek was dwalend. Het nie geweet wat om te doen nie. Ek het die eerste vakansie 1964

na my broer Jan in die Oos-Kaap gegaan. Was twee weke daar toe sy swaer dood is in Sweizer Reneke. Ons is toe met sy Opel daar weg om die begrafnis by te woon. Jan het toe vir my 'n geleentheid gereël tot in Krugersdorp waar ek toe die trein moes haal. Op Johannesburg Stasie het ek deur geloop toe 'n kragtige bom afgegaan het. Dit was ANC en apartheid, en nog wie weet wat! John Harris het die bom daar geplant en is later gehang.

4 **Stoutigheid**

Ons, dit is nou Collin sy neef Chris en ek, is een vakansie plaas toe. Dit is daar anderkant Vryheid. Dit was baie lekker. Ons was 3 weke daar. Die treinrit en skelm rook was die hoogtepunt. Ons het baie ge-eet, vernaam mieliebrood. Ons het die Swart Umfolozi rivier deurkruis. Ons het met Pellet gewere rondgeloop en baie teiken geskiet. Dis waar ek myself in die voet geskiet het. Dit was maar net 'n skrams skoot. Met die terugkom het ons op Dundee Stasie elk 'n mes gekoop. Daar het ons biltong gekoop wat ons met die messe aangedurf het. Ek het my duim lelik raak gesny, maar die sakdoek was byderhand.

Lida het vir haar 'n 1960 Volksie gekoop waarmee ek geleer het, en baie sports mee gehad het.

Ek saam met suster Corrie en familie gaan vakansie hou by Badplaas. At het die Kombi omgebou. Corrie het toe al voorspel dat ek dit nie gaan maak met die skool nie. Ek loop te veel rond.

Ek het feitlik elke naweek my Lida gaan bly. Ek het Johannesburg soos die palm van my hand geken. Op 'n kol het ek met die fiets soontoe gery. Pa moes my daar kom haal want daar was iets fout met die wiel. Pa was baie kwaad vir my.

Gedurende 1965 het Corrie se voorspelling waar geword. Ek het skool gehaat. Al my boeke het ek in die Hoof se kantoor gaan gooi.

Ek het in April 1965 my lisensie gekry. Dit was na 'n groot gesukkel, maar ek het dit gekry! Die helfde van 65 het ek werk by die Spoorbaan Inspekteur in Germiston gekry.

Pa het vir hom 'n Opel Kadet gekoop. Dit was nog in die skooldae, net voor ek gaan werk het. Ek het een onnie (Handwerk) ge-dice. Hy het 'n DKW gery. (Omdat Pa met die breëwiel fiets werk toe gery het, het ek besluit ek gaan met

die Opel skool toe). Die onnie het seker by die Hoof gaan kla. (Eendag het die skoolhoof by ons klas ingeloop en aan my gesê dat ek nie weer met die kar skooltoe mag kom nie).

Dit was 'n Vrydag en Lida sou vroeg kom om huis skoon te maak. Ek het so 'n spyker gehad waarmee ek die slot van die garage oopgemaak het. Die spiker was plat geslaan en het soos 'n bom gewerk. Ek het die dag die spyker verloor. By my aankoms by die huis het ek dit eers agtergekom. Daar was nie tyd nie. Ek het vining 'n ander spyker plat geslaan, maar dit wou nie werk nie. Lida het intussen opgedaag en het baie gekla oor wat ek aanvang. Ek het 'n hammer gevat en die slot daarmee oopgemaak en die kar gebêre – net betyds! Ek kon die Opel met 'n 20 sent stuk start.